

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bükki Helyi Csoport

Cím: 3304 Eger Sánc u. 6.

Telefon: 20/358-5986, E-mail: bukk@mme.hu

Bankszámlaszám: 11739009-20151531

www.mme.hu/bukki_helyi_csoport ; www.facebook.com/mmebukkiahcs

Attila, a miskolci zenész srác májusban vállalta, hogy kiköltözik a HELICON LIFE+ projekt keretében a pusztába sasokat őrizni. A Borsodi-mezőségen átélt élményeiről beszámolót írt, naplóbejegyzéseit - ugyanis jelenleg épp hagyományteremtő 300 km hosszú, 11 napos gyalogtúráját teljesíti a Rockmaratonra ("El Rockamino")... - a Lángoló Gitárok, és a Cser Könyvkiadó egyik blogján, a Kapanyélen is követhetjük.

Kémek a sasfészek mellett

Írta: Kovács Attila, 2016.06.29.

Az őrzött parlagi sas pár a Borsodi-mezőségen (Fotó: Golen Gerhárd)

"Találkoztam jó néhány érdekes és értékes emberrel, és rengeteg olyan élményben volt részem, amelyekbe egyébként sosem kóstoltam volna bele."

A mezőség (Fotó: Kovács Attila)

Vol.1 - Bevezetés

Igen jó idő van. Ilyenkor a strandon volna jó a bikinik között! - kiált rám András, az őrzőpontként szolgáló tanya juhásza. Nekem meg eszembe jut, hogy ma, a sasörzés harmadik napján zuhanyoztam először, egy fémbögre és egy lavór segítségével.

Ilyen ez a nomád élet, bár jómagam meglehetősen rutinos versenyzőnek számítok már. Húsz év metálgítározás alatt bőven hozzászoktam ahhoz, hogy egy hétig hátizsákból éljek. Szerencsére az időjárás sem nehezíti a dolgot, péntek óta verőfényes napsütés van a pusztán, jószerivel csak a biciklizéshez veszek fel pólót meg cipőt, egyébként egy szál rövidnadrágban simán el lehet lenni. Naptejet persze nem hoztam, de hát a tanyavilágban ki foglalkozik ilyen városi hívságokkal ugye. Az mindenesetre biztos, hogy a hátizsákomban található öt darab pólóból legalább hármat tisztán fogok hazavinni.

Az éjszaka jelenti az egyetlen kihívást öltözködés szempontjából. A hőmérséklet ilyenkor kegyetlenül le tud hűlni, és bár éjszakáztam már szabadban, arra azért nem vagyok felkészülve, hogy éjjel felé még a rendelkezésünkre bocsátott katonai sátorban is látom a lehetetemet, annak ellenére, hogy természetesen borozgattunk is kicsit lefekvés előtt. Szégyenszemre dupla zoknit

kell húznom, mielőtt lefekszem aludni, és ilyenkor annyira nem nyugtat meg a tudat, hogy nekünk igazából szerencsénk van, szemben az előző csapattal, akikre négy-öt napig esett az eső egyfolytában. De amikor másnap Andrással beszélgetek, ennek az érzésnek már nyoma sincs, és azt gondolom, tényleg, miért is ne feküdnek ki a bikinis csajok közé, még ha pont itt, a mező közepén kissé tájidegennek is hatnának. Vagy a strand van kicsit messze.

Pusztai látkép a megfigyelőpontról (Fotó: Kovács Attila)

Persze ez nem egy tunéziai nyaralás. Ott, a sivatagban még ennél is nagyobb hőingással kellene szembenéznünk, és ilyenkor hajlamos vagyok azt mondani, hogy a tuaregek aztán tényleg kemény fickók lehetnek, hiszen nap, mint nap elviselik azt a klímát. Én csak fészekörzésre jöttem, összesen egy hétre, hogy kiszabaduljak a városból, meg úgy általában a hétköznapi életemből erre a pár napra, szóval alapjában véve mégsem tudok semmit a nomád életformáról, hiába is tetszelgem itt a tapasztalt, sokat látott vándor szerepében.

Na jó, de mi ez a fészekörzés, kérdezhetik többen. Elmondom szívesen. Van Magyarországon egy gyönyörű, fokozottan védett ragadozó madár; a parlagi sas, melynek megőrzéséért jelenleg a második fajvédelmi program fut. Testhossza 72-84 centiméter, szárnyfesztávolsága pedig akkora is lehet, hogy a kifejlett példányok átérnének egy megtermett férfiembert is tetőtől talpig.

Az egyik sasszülő - fehér vállfolttal (Fotó: Golen Gerhárd)

A fészek a két fiókával (Fotó: Golen Gerhárd)

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, együttműködve a Hortobágyi, a Bükki és a Kőrös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal, a HELICON LIFE+ projekt keretében, önkéntesek bevonásával idén is fészekőrző akciót hirdetett, a Jászsági-, valamint a Dévaványai Különleges Madárvédelmi területen, illetve a Borsodi- mezőségben. Én az utóbbi helyre jelentkeztem, Seres Mihály Nándor természetvédelmi őr csapatába.

"Én csak fészekőrzésre jöttem, összesen egy hétre, hogy kiszabaduljak a városból, meg úgy általában a hétköznapi életemből erre a pár napra..."

A fészekőrzés elsődleges célja, hogy a parlagi sasok költőállományát – mely egyben az európai uniós állomány kétharmada – megóvjuk a fészkelési időszakban jelentkező emberi zavarástól, és az esetleges bűncselekményektől, mint a mérgezés, netán lelövés, fészekrablás. Emellett a megfigyelés során fontos adatokat gyűjthetünk a sasok életével kapcsolatban. Nos, ez az, amiért egy héten keresztül fémbögréből zuhanyozom, barátaim. Hogy miért érte meg ez, a folytatásból kiderül!

Vol.2 - A hely

Az ember fia csakhamar Szabolcska Mihállyá válik errefelé. Minden nap azon kapom magam, hogy giccses naplementéket fényképezek, és gyönyörködöm abban, hogyan nyugszik le a nap a Bükk csúcsai között. Bár a hegymászók hajlamosak dombocskáknak bélyegezni ezeket a tájakat, nem számít, nekem mindig is a szívem csücske marad ez a környék, és másodszor körbetekintve azért a Petőfi által többször versebe szedett Alföld sem tűnik annyira idegennek.

Legény kutya és a juhok (Fotó: Kovács Attila)

Pedig egy hegyvidékről, vagy legalább annak a tövéből származó ember hajlamos látatlanban lesajnálni a pusztaságot, nagyjából addig, amíg nem tapasztalja meg teljes valójában. A legfontosabb különbség, hogy amíg a hegyek között legjobb esetben pár száz méter a látótávolság, itt még szabad szemmel is több tíz kilométerre ellátni. Pár nap után már könnyen beazonosítom a tiszaujvárosi olajfinomító tornyát, aminek a fáma szerint azért van villogó lámpa a tetején, mert egyszer nekiment egy repülőgép.

A tábor (Fotó: Golen Gerhárd)

A megfigyelőhely amúgy az Igrici-Mezőcsát-Gelej határolta háromszögben található, kettő és fél kilométerre a táborhelytől. Egy miskolci gyereknek az is újdonság, hogy ami a pusztán első ránézésre egy vonalban látható, az a valóságban lehet, hogy teljesen máshol helyezkedik el. Így eshet meg, hogy egy reménybeli jobb megfigyelési pont nem válik be a gyakorlatban, mivel a kiszemelt nyárfaerdő előtt egy olyan, amúgy teljesen jelentéktelen dombocska található, ami már pont elég ahhoz, hogy semmit se lássunk a fészekből. Ennyit az innovációról!

A megfigyelésre kijelölt fészket nagyjából egy kilométeres távolságból nézzük, a tanya oldalában található ligetből, mert így nem zavarjuk a sasokat. A mezőgazdasági munkák mellett nem nagyon várható zavaró tényező, ugyanakkor fontos, hogy folyamatosan naplózzuk az eseményeket. Ez egy idősebb pár, amit abból lehet látni, hogy mindkettejük feje teljesen világosbarna, emellett fehér vállfoltjaik vannak, ezek a faj jellegzetességei. Mivel ennél a fajnál az ivari kétalakúság nem annyira szembeötlő, azaz nincsenek elkülönítő bélyegek rajtuk, mint a fácánoknál vagy a vadkacsáknál. leginkább úgy különböztethetők meg, hogy a hím hátán több fehér folt van, és a tojó valamivel nagyobb a hímnél, ahogy az a ragadozó madarakra gyakran

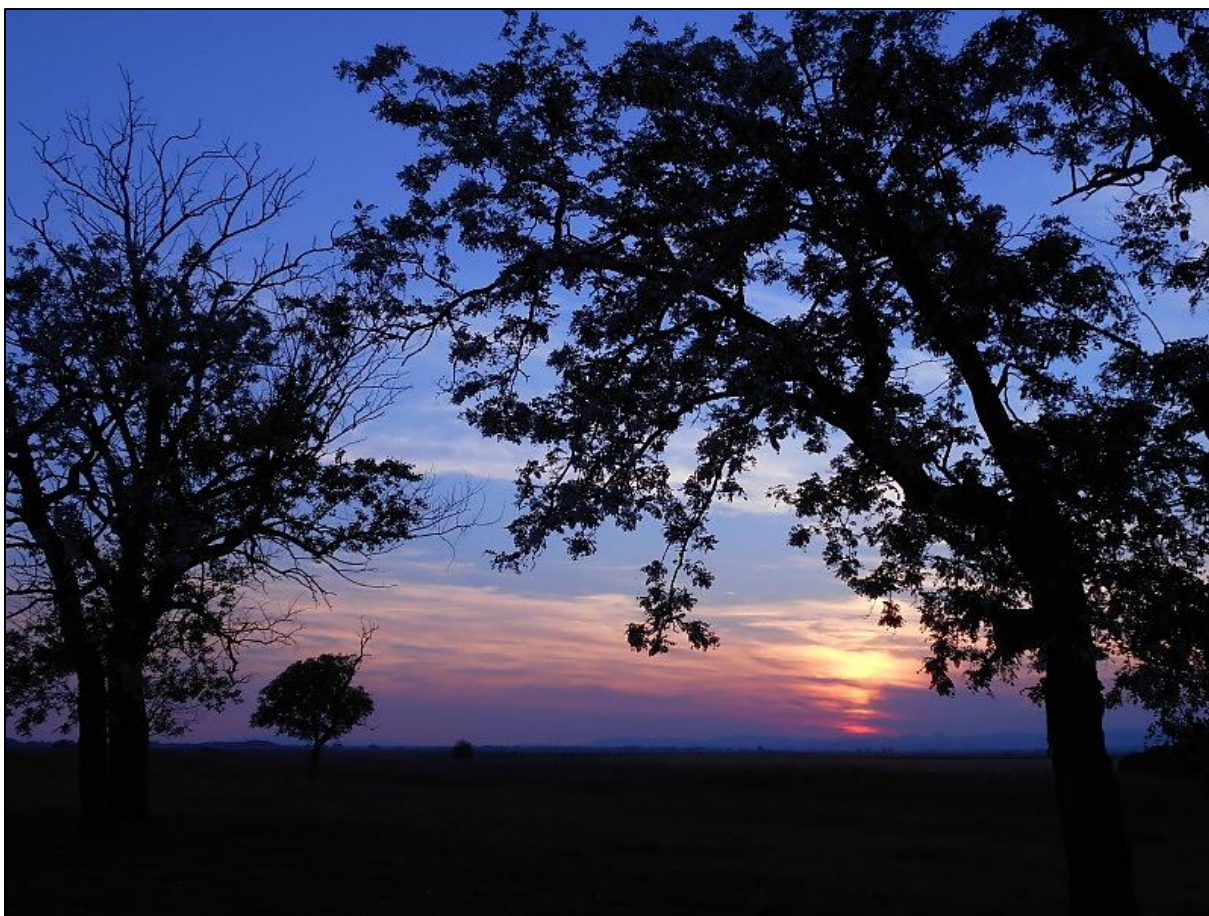
jellemző. Hát persze, majd pont a fehér foltjaik közti különbségről fogom őket felismerni! Első nap még csak tippelgetek, hogy vajon melyik lehet melyik, de később rájövök, persze nem elsősorban azok alapján.

A sasmegfigyeléshez szükséges eszközök (Fotó: Kovács Attila)

Mivel nagyjából a költési időszak felénél járunk, nem tojások vannak már a fészekben, hanem két, korához képest jól megtermett fióka. Ők most, az itt-ott már szürkülő tollakat leszámítva olyanok, mint egy-egy jól megtermett hógolyó, sárga csőrrel. Rájuk kell vigyáznunk, hiszen ők lehetnek a következő lépcső a faj fennmaradásához.

A fészkek még a spektíven át nézve is hatalmas, egy-egy ilyen gallyakból összerakott költőhely mázsányi súlyt is elérhet az évek során, ugyanis csőrös barátaink több éven keresztül is használhatják őket. A sasfészkek ujjnyi vastagságú ágak egymáshoz illesztésével készülnek, átmérőjük a 150 centimétert, magasságuk akár a három métert is elérheti - de ez nem jellemző. Pár nappal később van alkalmam szemügyre venni kicsit közelebbről, ezek alapján ellenkezés nélkül hiszem el a fenti adatokat. Az meg külön érdekes, hogy albérlőket is tartanak, kisméretű énekesmadarak személyében, akik a fészkek alsó részében laknak. Az együttélés mindkét félnek jó, hiszen a kis albérlők még azt fáradtságot sem érik meg, ami a vadászatukkal járna, cserébe az ő fészkek jórészt védve van más ragadozóktól, és még el is pusztítják egy rakás rovar, nyüvet, ami például kárt tehet a fiókákban. Mik vannak?!

Naplemente (Fotó: Kovács Attila)

Ezen a héten hárman váltjuk egymást. Én általában késő délelőtt megyek ki, mivel a bioritmusomat a sokéves megszokásnak, és az esténként elfogyasztott tibolddaróci boroknak köszönhetően igen nehezen állítom rá a hajnali ébredésre. A fekvésre annál inkább, de ezt hagyjuk inkább! Szerencsére társaim nem róják fel ezt nekem, így rövid időn belül kialakul a beosztás, mindenféle előzetes megbeszélés nélkül. Mivel a szolgálat letelte után gyakran beugrom a város szélén található Pipacs presszóba, laptopról elintézni különféle ügyes-bajos dolgaimat, általában a megfigyelés utolsó szakasza, a kora este is rám marad. Egyik sem baj, ha az ember szeret új ismeretségeket kötni, de erről később.

Vol.3 - A nomád higiénéről

Egy hétig melegvíz, áram, wifi, meg minden egyéb nélkül földi pokolnak tűnhet a civilizált, város lakó ember számára. Természetesen ez egyáltalán nincs így. Olyannyira, hogy pár nap után egész könnyen hozzá lehet szokni, ha az ember hajlandó alkalmazkodni a körülményekhez. Ugyanakkor a higiénéért így is lehet adni, csak megfelelő találékonyság kell hozzá. A férfiak helyzete persze közmondásosan könnyebb ilyen helyzetekben. A mezőn a zuhanyzás egy gémeskút, egy, kötőjel kettő darab lavór, illetve egy fémbögre segítségével bármikor megoldható.

Nincs más dolgunk, mint körülnézni, hogy jön-e valaki - mint korábban mondtam, a mezőn meglehetősen nagy távolságra el lehet látni - aztán le a gatyával, és máris kezdődhet a tisztálkodás. Érdeemes napos időt választani a művelethez, hiszen ilyenkor akár még kellemes is lehet a gémeskútból felhúzott hűvös víz, persze csak abban az esetben, ha nincs türelmünk megvárni, amíg a nap felmelegíti a lavór tartalmát. Fázósabbaknak az utóbbit ajánljuk. Szappanozzuk be magunkat, igény szerint sampont is használhatunk, ez utóbbi hosszú haj esetén néhány naponta szükséges lehet a komfortérzetünkhöz. Ha ez megvolt, a mindenre alkalmas fémbögrével öblítsük le magunkról a kemikáliákat! Garantált felfrissülés lesz a jutalmunk, így ezek után akár fel is öltözhetünk. Hölgyek esetében nagyjából ugyanez a feladatsor vár megoldásra, azzal a különbséggel, hogy ők törölközők és sátorkötelek segítségével akár nomád spanyolfalat, szaknyelven butykát is ácsolhatnak maguknak, hogy elrejtőzzenek a kíváncsi szemek előtt. A puszta közepén persze abból sincs sok, a birkákon és a pásztorkutyán kívül.

"A puszta közepén persze a kíváncsi szemekből sincs sok, a birkákon és a pásztorkutyán kívül."

Fürdőszoba (Fotó: Kovács Attila)

A táborlakóknak létezik egy olyan kisebbsége, hogy ne mondjam, szubkultúrája, akik közé én is tartozom, nevezetesen a kontaktlencsések. A kontaktlencse nomád körülmények között kétarcú találmányként érvényesül. Meglehetősen kellemetlen, ha az esti borozgatás után elfelejtjük kivenni, hagymapucoláskor viszont igazi áldás, hiszen a már nyolcezer forint környékén kapható változat is felfogja azokat a kipárolgásokat, amelyek még a legedzettebb háziasszonyokat is könnyekre fakasztják.

Vadászó búbosbanka a tábor melletti gyepen (Fotó: Golen Gerhárd)

Kivenni könnyebb, ahhoz nem kell tükör, a behelyezéshez viszont mindenképpen szükséges. Ne szégyelljük használni alapos kézmosás után akár a barátnőnkől kölcsönzött szívecske alakú sminktükört, legfeljebb takarjuk ki a kíváncsi táborlakók elől férfias, széles vállunkkal. Ha ilyesmi nem áll rendelkezésre, kedvenc CD-nk hátsó oldala is megteszi, ez utóbbit már tucatnyi alkalommal teszteltem a gyakorlatban is.

A kontaktlencse szabadtéri behelyezésének egyetlen esküdt ellensége a szél, ami a mezőn meglehetősen gyakori vendég. Ritka kellemetlen élmény úgy nyúlkálni kimeresztett szemünkbe, hogy közben beléje fúj a déli szél. Ilyenkor próbáljunk meg szélárnyékot keresni, végső esetben a sátorba is behúzódhatunk.

Vol.4 – Vihar

Villám (Fotó: Kovács Attila)

A mezőn az időjárás sokkal inkább megmutatja a valódi arcát, mint a hegyek között. Errefelé ugyanis nem jönnek kapóra holmi fák, amelyek felfogják az esőt, és ugyanez igaz a szélre is. Az őrzés ötödik napján mi is kapunk ebből ízelítőt, nem is akármilyet. Hajnali kettőkor arra ébredek, hogy dörög, villámlik, és gyors ütemben hűl le a levegő. Ki is szaladok a sátor elé, hogy gyorsan behordjak mindent, amiben a vihar kárt tehetne. Érdekes módon még így is a legmelegebb éjszaka az eddigiek közül, de ha megölnék, sem fogom tudni megmondani, mi erre a magyarázat.

Félórával később mozgásra leszek figyelmes a sátor végéből. Csak nem behajtott egy kóbor őzet a vihar? A fejlámpa fényénél aztán kiderül, hogy Legény, a juhászkutya húzódott be. Ahogy általában a kutyák ilyenkor, ő is félhet, mert egyre lopja a távolságot, akár a focisták a szabadrúgásnál. Pár perccel később már nagyjából az ölembe bújva alszik, már amikor tud. Nem is csoda: negyedóránként ébredek fel én is valami újabb égi robajra. Az egyik villám elég közel csapódhatott be, alig telik el egy-két másodperc a fény és a hang között. Reggel fél hatig nem is tudok visszaaludni, ha igen, akkor meg kaotikus álmok képek gyötörnek, így aztán nem meglepő, hogy a következő megfigyelési napot sem én kezdem. Háromnegyed tíz körül ébredek, azzal a kitűnő tervvel, hogy gyorsan beszaladok a városba némi utánpótlásért.

"...mikor százötven méter után megáll alattam a drótszamar, meglepetten veszem észre, hogy a biciklikerek ugyanannyira szereti a sarat, mint a túrabakancs, úgyszólván hobbiból gyűjti."

Egyszerű, de nagyszerű tervemet persze már az elindulás előtt majdnem megghiúsították a felázott földutak, és a sártenger, amelybe még másnap is beleborult egy pótkocsi. Amikor százötven méter után megáll alattam a drótszamar, meglepetten veszem észre, hogy a biciklikerek ugyanannyira szereti a sarat, mint a túrabakancs, úgyszólván hobbiból gyűjti. Arra most nem térek ki, hogy milyen érzés az angol spárta előszobájába megérkezni egy teljesen sima talpú tornacipő és a sáros talaj összeesküvésének eredményeként, pláne egy bicikliváz

közreműködésével. Akinek volt már része ilyenben, az tudja, akinek meg nem, attól nem szeretném elvenni a felfedezés örömét.

Na de nem azért indultunk el, hogy meghátráljunk! Ilyenkor egy megoldás létezik, legalábbis annyit ismerek: miután a természetesen nálad lévő *késsel és/vagy bicskával úgy, ahogy kipiszkáltad a sarat a fékek közül, válladra emeled a kétszeres tömegűre hízott biciklit, és viszed, egészen addig, amíg nem találsz egy legalább füves, vagy még jobb, betonozott útszakaszt, ahol majd leperreg magától a hívatlan vendég, ha elég szorgalmasan tekersz. Nekem ez a menet egészen a Pipacs Presszóig tartott, pedig az legalább négy, de inkább öt kilométerre van az indulási helyről. Még hogy nyaralás, persze!

Esti kép - A tábor egyik száraz fáját azóta már kicsavarta egy nagyobb vihar (Fotó: Kovács Attila)

A másnap érkező szél egyszerre átok és áldás: egyrészt arrébb tessékeli a viharfelhőket, és a sarat is felszárítja annyira, hogy lehessen közlekedni. Viszont aki próbált már kilométereket biciklizni ellenszélben olyan földutakon, amelyek tele vannak pocsolyákkal és traktornyomokkal, az tudhatja, hogy ez még az átlagosnál egy fokkal jobb edzettségi fokon is embert próbáló feladat. Vagy csak én vagyok túl puhány. A madarak is küzdenek vele, én meg az őrzőponthoz érve körülbelül úgy nézek ki, mint egy kecskebéka, aki maratont futott a Szaharában. Ezután már felüdülés négy órán keresztül a spektívbe bámulni.

*** Igazi férfinál mindig legyen egy kés! Nem igazinál több is lehet.**

Vol.5 - A mező faunájáról

Na de térjünk már rá a megfigyelésünk tárgyára, a Borsodi Mezőség élővilágára! Ebben a kérdésben sajnos egyáltalán nem vagyok olyan szakértő, mint amennyire szeretném, így csak arról tudok beszámolni, amit láttam. Persze az sem kevés.

Szalakóta a tábor körüli gyepen (Fotó: Golen Gerhárd)

Már többször volt arról szó, hogy a mezőn nagy a látótávolság, így érdekes módon, pláne távcsővel sokkal több állat figyelhető meg, mint az amúgy páratlan formagazdagságú középhegységeinkben. Éveken keresztül túráztam a Bükkben, és ezen alkalmak során annak is örültem, ha egy-egy kóbor foltos szalamandrát, felriasztott őzet, vagy rohadt messziről valamilyen számomra beazonosíthatatlan ragadozó madarat láttam. A Szinvában megfigyelt halakat most nem veszem ide. Nos, ez a mezőn egyáltalán nem így volt.

Az egész azzal kezdődik, hogy a tábor melletti fákon örvös galambok és vörös vércsék fészkelnek, a vércsék kitelepített odúiban. Ők már akkor felroppennek a fészkekről, ha az ember fia három-négy méterre megközelíti a fát, így napról napra egyre nagyobb ívben próbáljuk is elkerülni őket. Őket egyébként igen könnyű felismerni, egyrészt jellegzetes színükről, másrészt és szintévesztőként számomra elsősorban arról, hogy vadászat közben ez a kis sólyomféle "szítál"

a legtöbbet a mezők felett. Ez a repülésforma legegyszerűbben talán úgy írható le, hogy a madár rendkívül gyors szárnycsapásokkal gyakorlatilag lebeg a mező felett, miközben zsákmányra les.

Örvös galamb fiókák a szomszéd fán (Fotó: Hák Flóra)

Vörös vércse mesterséges odúban (Fotó: Golen Gerhárd)

Kék vércse toj - szarkafészekben költ a pár a környéken (Fotó: Golen Gerhárd)

Errefelé meglehetősen gyakorinak számítanak a barna rétihéjék. Ezek a közepes méretű ragadozó madarak a földön fészkelnek, és meglehetősen könnyen beazonosíthatók arról, hogy - legalábbis egyheti megfigyeléseim alapján – elsősorban közepes, vagy alacsony magasságban vadásznak a mezők felett. Főleg kismillósokkal, talajon élő vízimadarakkal és hüllőkkel táplálkoznak. Mint megtudtam, a környéken az MME Bükki Helyi Csoportja tevékenykedik, akik nagyon szeretnék, hogy hamvas rétihéja is legyen a területen. A hely alkalmas lenne számukra, azonban fészket az MME munkatársainak nem sikerült még találniuk idén errefelé, csak átrepülő egyedeket.

A tábor fáján a csókák sokat hangoskodnak (Fotó: Golen Gerhárd)

Kis őrgébics – a bogrács állványon (Fotó: Golen Gerhárd)

A mindössze pár kilométerre lévő autópálya környékén tömegével portyázó egerészölyvek itt, a mező belsejében viszonylag kis számban észlelhetők. Érdekes, hiszen Magyarország leggyakoribb ragadozó madaráról van szó. Egy hét alatt mégis összesen egyet sikerült megfigyelnem, az sem vadászott, inkább ücsörgött egy kövön, és tollázkodott. Úgy tűnik, hogy ők lehetnek ennek a világnak a legnagyobb lesipuskásai: amíg a parlagi sasok, a rétihéják és a vércsék jó néhány repült kilométert fektetnek a vadászatba, addig kedvenc egerészölyveim türelmesen várakoznak egy-egy póznán, vagy más kiszögellésen, hogy a megfelelő pillanatban lecsapjanak. Hogy ez mennyire van összefüggésben a gyakoriságukkal, azt már nem az én dolgom megítélni.

A területen sok számozott mesterséges odút is láthatunk, amit a szalakótáknak helyeztek ki az MME munkatársai – nem is olyan sokkal a tábor megépítése előtt. A fokozottan védett színpompás madár védelméről a szalakóta-védelmi LIFE program foglalkozik, és mint megtudtam, a madár fiókás korszaka némileg átfedhet a parlagi saséval. Gyönyörű azúrkék elemei a tájnak a repkedő szalakóták, akik április végétől már visszatérnek Afrikából, és ilyenkor már lehet látni őket.

Szalakóta - a számára kihelyezett mesterséges odún ülve (Fotó: Golen Gerhárd)

Az állattartó telepek mellett jószerint megfigyelhetőek kistestű baglyaink, a kuvikok. A tanyán, ahol a megfigyelőbázis található, kuvikodú is ki lett helyezve számukra.

Ha már szóba kerültek az őzek - majd minden nap egy tucattal találkoztam esténként, mikor visszabicikliztem a táborba. Egyszer még egy frissen kölykezett sutát is sikerült kiszűrnöm, de természetesen mire elővettem a fényképezőgépet, már egy másik megyében jártak. Rajtuk kívül láttam mezei nyulat, búbospacsirtát, citromsármányt, meg egy rakás seregélyt. Utóbbiakat nem volt nehéz kiszűrni, általában a birkák hátán ültek.

A sasok egyik leggyakoribb tápláléka: A mezei nyúl (Fotó: Golen Gerhárd)

Nem lehet viszont szó nélkül hagyni a mező legkekecebb madarai címet begyűjtő dolmányos varjakat. Nem is gondoltam volna, de ők azzal töltik munkás hétköznapiak nagy részét, hogy más madarakat bosszantanak. Még a parlagi sasokat sem kímélik, minden nap legalább egy, de inkább több feljegyzésünk szólt arról, hogy a tojó, és leginkább a hím dolmányos varjakkal került összetűzésbe. Általában inkább csak kelletlenül, hanyag eleganciával odébb repülnek dolmányos barátaink csipései elől, de állítólag volt már példa olyanra is, amikor egy pár úgy bezavarta az erdőbe a zaklatót, hogy csak a varjak istene menthette meg a csonttöréstől. Azon már meg sem lepődtem, hogy a madárhatározóban külön illusztráció szerepelt arról, hogyan "szidalmaznak" egy uhut.

Természetesen elsősorban a parlagi sasok miatt voltunk ott, így róluk is érdemes pár szót ejteni. Ha lenyesegetem a túlburjánzó jelzőket, akkor is csak azt mondhatom, ők a mezőség királyi

párja. Érdekes volt megfigyelni, ahogy a tojó a fiókák őrzése után hogyan ró egyre nagyobb köröket a költőfa körül, hogyan indul el vadászni, netán néhány közös kört repülve a sokkal nagyobb távolságokban kalandozó hímével, aki általában csak estefelé ért vissza a portyáról.

Az egyik sasszülő (Fotó: Golen Gerhárd)

Mintha minden nap egy meghatározott koreográfia szerint zajlott volna, az etetéstől egészen az esti pihenésig, amikor a pár átrepült az egyik szomszédos fára, és onnan nézte a mezőt. Talán leírva unalmasnak tűnhet órákon keresztül nézni, de elhihetitek, nem volt az. Nagyjából az a szó jutott eszembe, mint John J. Dunbar hadnagynak a filmben, amikor eltöltött pár napot az indiánokkal, de azért sem írom le, hogy harmónia. Úgy hallottam, létezik egy olyan elmélet is, mely szerint a ragadozó madarak alkalmasint gyógynövényekkel etetik az utódokat, ami persze csak egy teória, de amikor a készülődő vihar előtt a tojó újabb zöld ágakat vitt a fészekbe, vélhetően a fiókák érdekében, bizony majdnem hajlamos voltam elhinni ezt a feltevést.

"Ha lenyesegetem a túlburjánzó jelzőket, akkor is csak azt mondhatom, ők a mezőség királyi párja."

Vol.6 - Az emberek

Ma született bárány (Fotó: Golen Gerhárd)

Ha valaki járt már hosszabb túrán, netán rockfesztiválon, az tudja, hogy ennyi idő alatt csak a menthetetlenül antiszociális emberek nem kötnek új ismeretségeket. Mivel ezt a korszakomat már szerencsére sok éve magam mögött hagytam, nem volt ez másképp a sasórzés idején sem.

Kezdődött az egész úgy, hogy a Pipacs Presszóban, ami találkozási helyként is funkcionált az első napon, ajándékba kaptam kávé, mondván, ez a fészekőrzőknek jár. Máris megtetszett a hely, nem csoda, hogy különböző munkaügyeket utána kizárólag oda jártam intézni, hiszen azért sem szólt senki, hogy egy teljes asztalt, meg kettő konnektort elfoglalok mobil iroda céljára.

"Ha valaki járt már hosszabb túrán, netán rockfesztiválon, az tudja, hogy ennyi idő alatt csak a menthetetlenül antiszociális emberek nem kötnek új ismeretségeket."

Hamar kiderül, hogy a Pipacs törzsközönsége olyan arcokból áll, akikhez képest Bödőcs Tibor búcsúszentlászlói arcképcsarnoka elmosódott fénymásolatnak tűnik. Második nap negyedórát sem ültem ott, amikor bejött Pista két felnőtt fiával, letenni az aznapi munkanapot, majd pár perccel és egy kölcsönös bemutatkozással később már is figyelmembe ajánlotta Mezőcsát híres emberét, aki még Hajós András műsorába is bekerült azzal a mutatójával, hogy üveg poharakat evett. Ahogy telt az idő, egyre többen tértek be a presszóba, és a maligánfok emelkedésével már a megevett tárgyak is egyre hajmeresztőbbek lettek, a biciklilánctól kezdve kétezer forintnyi

fémpénzen át egy teljes láda sörösüvegig, göngyöleggel együtt. Pár nappal később magával a művésszel is volt alkalmam megismerkedni, amikor betért a presszóba egy kis borért.

Persze a kocsmán kívül is van élet. Ugyan a juhászok közmondásosan szófukar, maguknak való emberek, a valóságban ez nem feltétlenül van így. Táborunk épp az egyik tanya tőszomszédságában kapott helyet, az őrzőpont meg a szomszédos – a szomszédos itt azt jelenti, hogy közel három kilométerre lévő – gazdaság oldalában lett kijelölve, így csakhamar megismerkedtünk az ottaniakkal. A tábor melletti tanya juhásza, Bandi minden este ájtott beszélgetni, meginni egy pohár bort, az utolsó nap délutánján pedig csak azért ment be Csátra, hogy a búcsúestére kerítsen nekünk ezt-azt.

Bandival :)

Józsi bácsi, aki az őrzőpont melletti tanyán éjszakánként vigyáz a jószágokra, a második napon hívott meg Igricibe, hogy vendégül lásson, amire pár nappal később sor is került. Ő ugyan már nem ihat, de ha már volt rá alkalom, délután háromkor azért belém diktált egy deci, elmondása szerint 52 fokra főzött házi szilvát, azért csak annyit, mert nem szándékoztam az előttem álló bicikliutat szlalomozva megtenni. Másnapra Bandi már tudta, hogy nem mertem meginni a harmadik pohárral, bár fogalmam sincs, honnan.

"Furcsa érzés volt turistaként belecsöppeni az életükbe, hiszen én voltaképpen kalandnak fogtam fel az egész fészekőrzést. Ez az életforma viszont még ilyen megközelítéssel is tiszteletet parancsol."

Furcsa érzés volt turistaként belecsöppeni az életükbe, hiszen én voltaképpen kalandnak fogtam fel az egész fészekőrzést. Ez az életforma viszont még ilyen megközelítéssel is tiszteletet parancsol. Amikor látod, hogy a juhászok hajnali fél ötkor már hajtják ki a birkát, vagy épp azt, amikor a traktorosok még este tizenegykor báláznak a földeken lámpafénynél, nehogy a másnapra várt vihar tönkregye a takarmányt, mindjárt másképp nézel bármilyen élelmiszerre, amiért kiszaladsz a sarki boltba. És ha azt gondolnád, hogy ennél tovább nem látnak, hát elmondom, hogy Bandival az utolsó nap délutánján többek között az AC/DC együttesről, meg a magyar punkzenéről beszélgettünk legeltetés közben. Mindenféle elvagyódás vagy negédeskedés nélkül, sokat tanulhatunk tőlük.

Pusztai fények (Fotó: Kovács Attila)

Konklúzió.

Minden történetnek van tanulsága, igyekszem én is ezzel zárni ezt a kis élménybeszámolót, ha már ez jött divatba. Nos, az egy hét alatt nem lettem jobb ember, és nem ajánlottam fel hazatérésem után a jövedelmem egy bizonyos százalékát valamilyen környezetvédelemmel foglalkozó alapítványnak. Persze még mindkettőre van esély, de ne ígérjünk a vakvilágba. Viszont megismertem egy igazán értékes kezdeményezést, egy kivételes darabot Magyarország élővilágából, és egy, a maga módján különleges szegletét az országnak, ami amúgy alig több mint harminc kilométerre van a szülővárosomtól, ehhez képest harminchat év alatt egyszer sem jártam arra.

Találkoztam jó néhány érdekes és értékes emberrel, és rengeteg olyan élményben volt részem, amelyekbe egyébként sosem kóstoltam volna bele. Otthon lebarnulva meséltem ezekről kis családomnak, és azóta is ezt teszem, ha a barátaim megkérdezik, hogy milyen volt. Ja, hogy közben szabad szemmel nem látható mértékben, de közreműködtem egy ritka, értékes madárfaj reménybeli fennmaradásában? Az volt a hab a tortán! Próbáljátok ki ti is, megéri!

Egy kis ágra lecsücsülünk, csücs.... (Fotó: Seres Mihály Nándor)

Bővebb információ a programról:

www.mme.hu/onkenteseket-keresunk-parlagi-sas-feszekorzeshez-20160...

Köszönet illeti Seres Nándort, amiért részt vehettem a fészekörzésben, a helyszínen nyújtott segítségért, a rengeteg elmondott információért, valamint Hák Flórát a beszámoló szakmai részének, valamint a képanyag jelentős mértékű kiegészítéséért.